

Yazılar:

GRAFİK TASARIMCILAR MESLEK KURULUŞU

Dikkatinizi verin (I)

Rick Poynor

Eye 89/14

Çeviri: Leyla Tonguç Basmacı

Project Projects'ten Adam Michaels ile Prem Krishnamurthy, hem müşterileriyle yaptıkları projeler, hem de bireysel girişimleri yoluyla çalışmalarının her açıdan kültür alanına geniş kapsamlı katılımını sağlıyorlar.

Project Projects, faaliyete geçtiğinden beri geçen on yıllık sürede, geniş kapsamlı kültürel katılıma dayalı grafik tasarım uygulamaları için bir paradigma haline geldi. Prem Krishnamurthy ile Adam Michaels tarafından kurulan bu zekice adlandırılmış stüdyo, kendi deyimleriyle de, kültür alanına odaklı, bu ölçekte bir faaliyetin mümkün olabileceği az sayıda merkezden biri olan New York'ta bulunur. Londra da benzer fırsatlar sunar ve burada da münhasıran olmasa da düzenli olarak kültür alanında faaliyet gösteren bazı saygın stüdyolar

vardır, ama Project Projects'in iddia ve başarı düzeyine erişen başka bir ekibi anmak zordur.

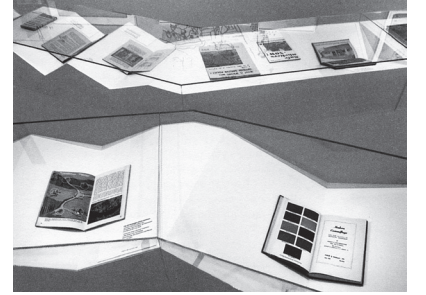
Krishnamurthy ve Michaels en baştan itibaren son derece net hedeflere sahipti; amaçları, kendi projeleriyle müşterilerinin siparişlerini bir araya getirmenin bir yolunu bulmaktı. Kanada Mimarlık Merkezi, Guggenheim Müzesi, MoMA, New York City Park ve Eğlence Müdürlüğü, SALT (İstanbul) ve Whitney Amerikan Sanat Müzesi gibi sanat kurumları, müzeler ve yayıncılar için yaptıkları işlerin kalitesi çok kısa sürede takdir gördü ve 2009 ile 2011'de Ulusal Tasarım Ödüllerinin finallerine kaldılar. Ama buna rağmen Michaels'ın Princeton Architectural Press ile birlikte Inventory Books dizisini oluşturması için altı yılın daha geçmesi gerekti. Krishnamurthy'nin uzun süredir büyük değer verdiği bireysel bir proje olan P! Galerisi (bu baş harfin anlamını açıklamaya gerek yoktur) Eylül 2012'de Chinatown'daki Broome Sokağı'nda açıldı.

“Geçimimizi stüdyodan kazanıyoruz” diyor Michaels, “ve başarılı olup da biraz daha para kazanırsak, kendimize bir şeyler almak yerine bu parayı bu tür yapımlara yatırıyoruz.” Amaç, kendi içlerinde dengeye erişmek, zaten çalışmalarının iki yönü birbirini aşıyor. İkili, Krishnamurthy'nin pek sevmediği bir terim olan “kendi başlarına” yaptıkları projelere, bir

o kadar ilginç buldukları müşterileri için yaptıkları çalışmalara göre daha çok önem veriyor değiller.

Otuzlu yaşlarının ortalarına ulaşmış birçok tasarımcı gibi, Krishnamurthy ve Michaels kariyerlerine “1990'lardan sonra” diye tanımlayabileceğimiz dönemde başladılar. Michaels grafik tasarıma Minneapolis'te, MCAD'da, Krishnamurthy Yale'de başladı; o dönemde ABD'ye deneysel tipografi ve karmaşık, son derece öznel tasarım stilleri hâkimdi. Cranbrook ve CalArts'ta yapılan çalışmaların birer örnek oluşturduğu bu yaklaşım bazılarına öncü görünürken, Y kuşağı tasarımcılarının amacı seleflerinin meşgul oldukları konuları yeniden ele almak değildi. Böylece bu dönemi kısa süre sonra indirgeme, varsayılan tasarım ve kavramcılık dönemi izledi. Michaels, “Asıl yapılması gerekenin mümkün olduğu kadar çok insanla iletişim kurmak ve dışarıya kapalı olmamak olduğu çok açıktı” diyor.

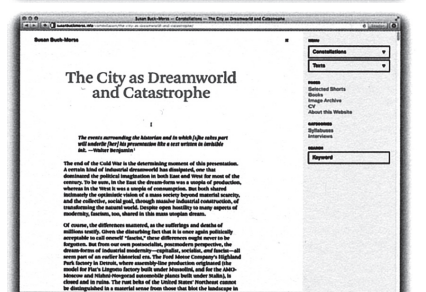
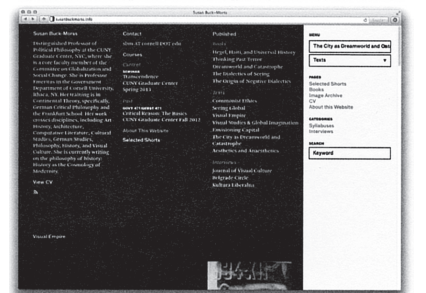
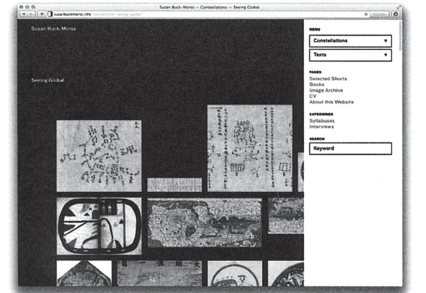
Krishnamurthy ve Michaels, O.R.G. adındaki bir New York stüdyosunda, sonradan Dexter Sinister'in bir yarısını oluşturacak olan tasarımcı David Reinfurt için serbest olarak çalışırken tanışmış. Şehrin tasarım çevresi o ana kadar umdukları kadar ilham verici değilmiş. Michaels, Karel Martens hakkında konuşurlarken ortak noktalar keşfettiklerini hatırlıyor; kaybedecek fazla bir şeyleri olmadığına karar vererek şehrin finans merkezinde, 16 Beaver Group adlı Marksist bir kolektifin yanı başında kendilerine küçücük

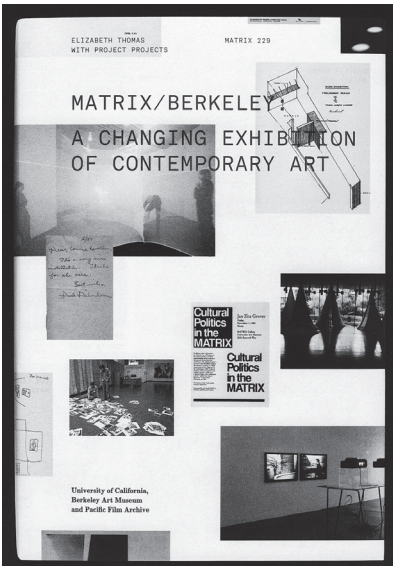
Kanada Mimarlık Merkezi'nde düzenlenen “Üniformal Mimarlık: İkinci Dünya Savaşı için Tasarım ve İnşaat” sergisinden enstalasyonlar. 2011. Küratörlüğünü Jean-Louis Cohen'in yaptığı “Üniformal Mimarlık” sergisinde, mimarlarla tasarımcıların savaş dönemine olan katkıları inceleniyordu. Tasarım: Project Projects ve WORKac.

bir yer bulmuşlar. Stüdyolarının Project Projects şeklindeki adı ve adreslerinin Manhattan olması derhal itibar kazanmalarını sağlamış. Günümüzde de Bowery'de, on ila on iki kişinin çalıştığı, gösteriştan uzak bir ofisleri var.

Siyasi felsefeci Susan Buck-Morss için Project Projects ve Rob Giampietro tarafından tasarlanmış internet sitesi, 2010. İnternet sitesinin baştan tasarımı, Buck-Morss'un devam eden “Modernizmin Kozmolojisi Olarak Tarih” dizisi için farklı bir arşiv ve platform işlevi görür.

Project Projects tarafından tasarlanan ve küratörlüğünü Elizabeth Thomas ile beraber yaptıkları, Berkeley Sanat Müzesi'nin MATRIX dizisinin 30 yıllık tarihi onuruna düzenlenen MATRIX / Berkeley: A changing exhibition of contemporary art, 2009 (University of California, Berkeley Sanat Müzesi ve Pacific Film Arşivi) için kapak ve karşılıklı iki sayfa.

İstanbul'da 2011'den beri faal olan kültür kurumu SALT için Project Projects tarafından başlatılan ve devam edegelen küratörlük programından bir enstalasyon. S-A-L-T harfleri logo işaretleriyle yazılmamış, yazıtipi tasarımcısı Timo Gaessner tarafından özel olarak yaratılan Kraliçe adlı yazıtipine gömülmüş.

Fotoğraf, sanat, mimarlık ve şehirciliğe ilgi duyan ikili, baştan itibaren kültür alanında çalışmak istiyordu. New York'ta ve dünyanın başka yerlerinde ilginç işler yapan 100 kişiyi tespit edip onlarla tanışmaya çalıştılar. Project Projects'in temelinde bol kazançlı gizli kurumsal projeler yatmıyor ve stüdyo bu tür projeleri denediği birkaç defa işler pek iyi

Whitney Bienali, 2010 kataloğu. Kataloğun ekinde, Whitney Müzesi açıldığından beri bienale ve yıllık sergilerine katılmış tüm sanatçıların listesi ve tüm katalog kapaklarının küçük resmi vardır.

de gitmemiş. Michaels, "Başarılı olduğumuz bir alan olmadığı anlaşılıyor," diyor. Krishnamurthy ve Michaels, konuşurken tasarımcı gibi görünmezler. Her ikisi de okumayı çok sever ve kendilerini tasarıma olduğu kadar yazıya da adanmışlardır. Son yirmi yıl boyunca grafik tasarım kültüründe uzun süredir arzulanan, üzerinde çok tartışılan ve başarılması zor tasarımcı / editör / yayıncı; tasarımcı / küratör / galeri yöneticisi karışımının oluşumunu tamamlamış ve son derece inandırıcı temsilcileridir.

"Stüdyo olarak grafik tasarım söyleminin yetersiz olduğuna inanıyoruz," diyor Krishnamurthy, bu alanı sanatla kıyaslayarak. Sanat bağlamı konusunda birçok şey tamamiyle yüzeysel, ama aynı zamanda ciddi eleştirel yazılar da söz konusu. Bazı şeylere çok ilginç bir yorum getiriliyor. Bir söylem gibi geliyor. Düşünceler birbirini etkiliyormuş gibi geliyor. İnsanların bazı şeylere dikkatini veriyor olması çekici geliyor tabii."

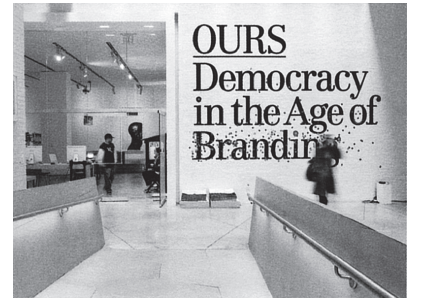
2010'da ikiliye üçüncü bir ortak, yani tasarımcı ve yazar Rob Giampietro katılmış. Giampietro

stüdyonun internet sitesine yeni bir güç katmış. Onu bu yazıya dahil etmek istemiştik, ama Roma'daki American Academy'nin tasarım dalındaki Roma Ödülü'nü kazandı ve Roma'da altı ay kalacağı için Project Projects'teki faal rolünden geri çekilmiş. Gelecekteki rolü henüz kararlaştırılmamış ve onun yokluğunda Krishnamurthy ile Michaels stüdyonun kimlik, yayın ve sergi çalışmalarına odaklanmanın yanı sıra kültür alanındaki müşterilerle çalışmaları yeniden yapılandırmayı ve şahsi projeleriyle de ilgilenmeye devam etmeyi planlıyor.

Adam Michaels

Project Projects'in kurucu ortakları şaşırtıcı derecede uyumlu ve birbirini tamamlayan bir ortaklık oluşturuyor. "Mizaç açısından birbirimizden çok farklıyız" diyor Michaels. "O benden daha dışa dönük. Ben daha içe dönüğüüm." Ancak böyle terimler görecelidir ve burası Amerika. Michaels hızlı ve akıcı bir şekilde konuşuyor, nazik ama inandırıcı. Çocuksu bir çekiciliğe sahip ve söylediklerini daha alaycı veya iğneleyici kılmak veya kendile dalga geçmek için konuşmasının orta yerinde ses tonunu değiştiriyor. Michaels'in Project Projects'teki ana hedefi kitaplar. "Biraz sergi tasarımı, biraz da kimlik tasarımı yaptım, ama asıl ilgi duyduğum alan kitaplar." Kitabı bir fetsiş objesi haline getirmeyi kastetmediğini vurguluyor, zaten 2010'da Whitney Bienali için yarattıkları baş döndürücü "kâğıt ve mürekkepli zaman makinesi"nden "x" harfinin monokrom görsel incelemesinin *hardcore punk* kakofonisine kadar stüdyo tarafından tasarlanan birçok kitap bu duruma tanıklık ediyor. Bu kitaplar gerektiği kadar görsellik sergiliyorlar, ama kitabı canlı tutmak için son çare niteliğinde bir tasarım girişimiyle dokunsal

55. Venedik Bienali'nde Danimarka Pavyonu için hazırlanan grafik kampanyası "Intercourses" in afiş enstalasyonu, 2013. Bu afiş kampanyası, Çin karakteri "Ei" nin ideogramı temelinde sanatçı Jesper Just tarafından tasarlandı. Paris, Kopenhag, Hong Kong, New York ve Şangay'da kampanyanın başka versiyonları yer aldı.

The New School'da Vera List Sanat ve Siyaset Merkezi tarafından 2008'de düzenlenen ve 40'tan fazla uluslararası sanatçının çalışmalarını içeren "OURS: Democracy in the Age of Branding" adlı sergiden bir enstalasyon. Sergi, internet sitesi ve gazete şeklindeki yayını Project Projects tarafından tasarlanmıştır.

Knoll'ün Manhattan merkezi için Knoll'ün büyük ölçekli zaman çizelgesinin kavramsallaştırılmış halini de içeren "Knoll Zaman Tüneli" sergisinden bir enstalasyon, 2013. Tasarım: Project Projects, Architecture Research Office ve Knoll Inc.

lüks objeler olarak tasarlanıp şekillendirilmemişler. Michaels'in kitaplara verdiği önem geriye bakış konumundan kaynaklanmıyor. Michaels çağdaş teknolojiye ve iletişim yollarına da ilgi duyuyor. Ancak "Yine de kitapları girift düşüncelerin tasvir edilebileceği en iyi yer olarak görüyorum" diyor.

Michaels'in motivasyonunun, kendinden önceki kuşaktan, çalışmalarını eleştirdiği önemli tasarımcılara göre çok daha siyasi olduğu anlaşılıyor. 1990'ların başlarında Chicago'da gençken *hardcore punk* müziği dünyasına aitti ve The Unemployed adlı bir grup dahil olmak üzere çeşitli topluluklarda gitar çaldı. Grafik tasarım alanındaki ilk adımları,

Küratörlüğünü Prem Krishnamurthy ile Niels Van Tomme'nin yaptığı, *Société Réaliste*'in "A rough guide to Hell" sergisinden "Circles of Errors" enstalaması, P! Galerisi, New York, 2013.

babasının Microsoft Publisher programını kullanarak 50 kasetlik setler için kaset kapakları yapmak olmuş. "Kültürel kökenim, son derece içe dönük, dışarıdaki her şeyden şüphe duyan bir dünyadan" diyor. "Tasarımcı olarak çalışmaya başladığım zaman bu dürtülerin çoğu, her şeyi zihnimde nasıl işlediğimin önemli bir parçasını oluşturuyordu. Ama bu dönemden aldığım bir ders varsa, alt kültürlerin daha geniş anlamda topluma katılım gösterdiği zaman çok daha ilginç hale geldiğidir. Kendi alt kültürünüz içerisinde iyi fikirleriniz varsa onları dışarıya da yaymak ve daha geniş kapsamlı kültürün düşünme şeklini değiştirmeye çalışmak isteyebilirsiniz."

Fikirler önemli olduğu için anlaşılır şekilde iletişim kurma ihtiyacı, Project Projects'in 2001'de yazdığı, *What is Design?* [Tasarım Nedir?] adlı bir manifestoda daha biçimsel bir şekilde ifade edilmiştir: "Tasarımın uzmanlık gerektiren ve girift bilgiyi, ona ilgi duyan herkesin anlayabileceği bir şekle dönüştürmesi gerektiğini savunuyoruz. Bunun için lazım olan, muğlaklık, gizlilik ve görsel retorik yerine berraklık ve titizliktir."

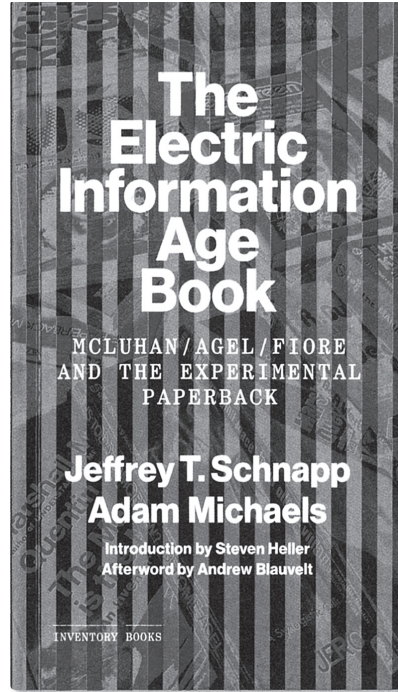
Michaels, Harvardlı akademisyen Jeffrey T. Schnapp'la beraber yarattığı *The Electric Information Age Book*'da sunulan haliyle grafik deneylere ilgi duyuyor, ama bu gibi deneysel araçları daha çok siyasi düşünceleri aktarmak için kullanma taraftarı. Michaels, fazlasıyla "patırtılı" bulunduğu protesto grafiğiyle kendi stüdyolarının siyasi dürtülerle gündelik tasarım çalışmalarını kaynaştırma şeklini (ve müşteri seçimlerini) apayrı olarak görüyor. Project Projects'in dünya görüşü ve çalışmaları sanatın yoğun etkisi altında kaldıysa da, Michaels

"tasarımcıların [çalışmalarında] sanatsal yöntemler benimsemelerini fazla geriye dönük" olarak görüyor.

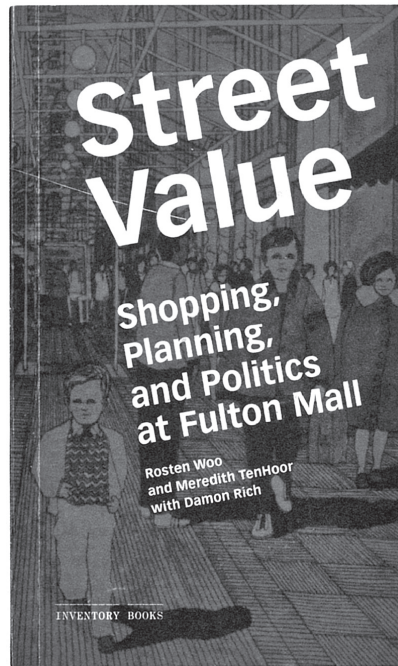
Krishnamurthy gibi Michaels'in ilk deneyim alanı ekspresyonist

görsel biçimler yerine metin ve fotoğrafçılık alanıydı. Project

The Electric Information Age Book'un kapağı ve karşılıklı iki sayfa, 2012 (*Inventory Books*). Bu kitapta Jeffery T. Schnapp ve Adam Michaels, 1960'larda ve 1970'lerde kitle reklamcılığında deneysel grafiği ele alıyor. "Inventory" [envanter] kelimesi, Michaels'in çocukluğundan beri sahip olduğu Marshall McLuhan'la Quentin Fiore'nin *The Medium is the Massage* (1967) adlı kitabın alt başlığında geçiyordu. Kendi de "deneysel bir ciltless kitap olan bu mütevazı maliyetli, fetiş objesinden uzak, cep tipi kitap, maceraperest ve demokratik yayıncıların faaliyet gösterdiği bir dönem onuruna tasarlanmıştır. Michaels önsözde şöyle yazar: "Bu kitabın bu dizide üçüncü sırada yer alması rağmen konusu, *Inventory Books* açısından önemli bir başlangıç noktası oluşturur".

Street Value: Shopping, Planning and Politics at Fulton Mall, Rosten Woo, Meredith TenHoor ve Damon Rich, 2010 (Inventory Books). Bir zamanlar "Brooklyn'in Beşinci Caddesi" olarak bilinen Fulton Sokağı, şehrin en uzun süreli kentsel gelişim efsanelerinden birini teşkil eder. Bu vaka incelemesi, bu alışveriş sokağının görsel araştırmasını ve Fulton Sokağı'nın geçirdiği sayısız dönüşümün tarihini sundu.

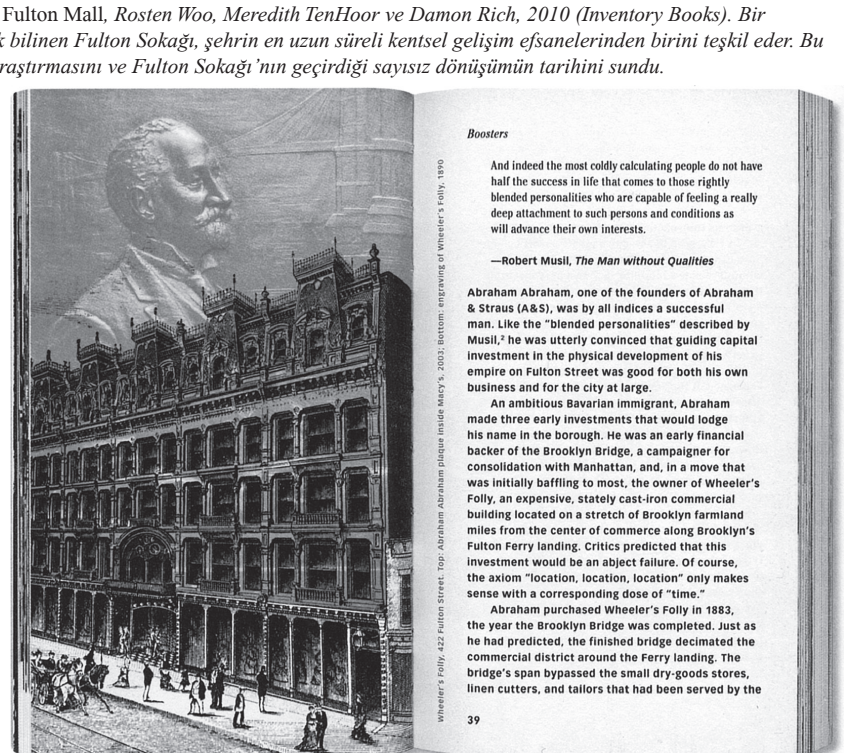
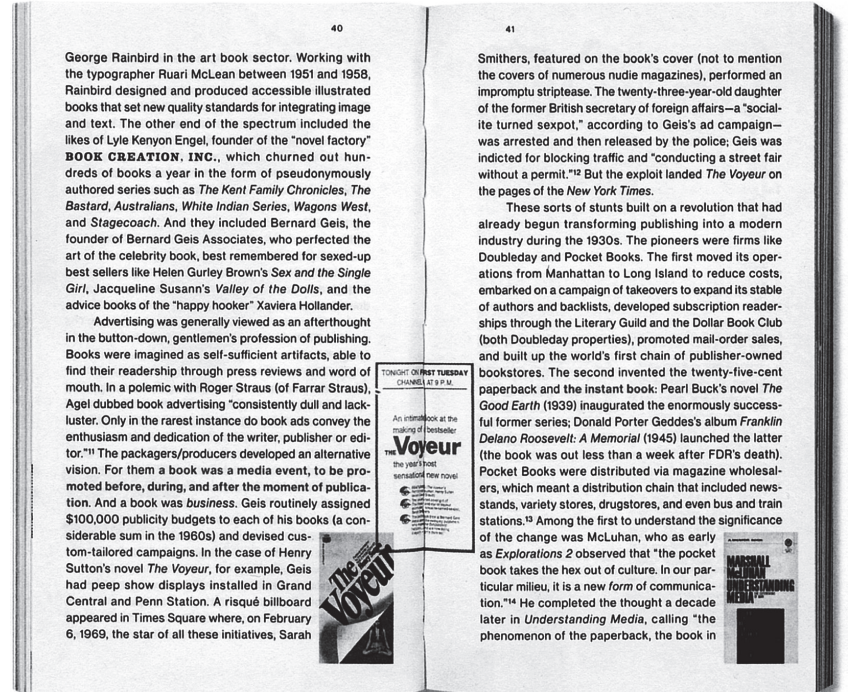

Projects'in ilk tasarımlarının "biraz sıkıcı" olduğunu kabul eden Michaels'in tipografisi günümüzde çok daha sofistike, ama hâlâ biraz kontrollüdür. Michaels, "En ilginç bulduğumuz avangard sanatçılar, en cürekâr yönleri inanılmaz etkileyici grafik biçimleri değil, fikirleri olan sanatçılardı" diyor.

Michaels'in "kentsel alanlarda ve kültürde dönüşümler konusunda metin temelli ve görsel araştırmaların sentezi için bir platform" olarak *Inventory Books* adı altındaki ciltless kitap serisi, öğrenciliğine, ödev olarak *Learning from Las Vegas*'ı ciltless kitap olarak baştan tasarladığı döneme uzanıyor. Dizinin ilk iki kitabı olan *Street Value: Shopping, Planning and Politics at Fulton*

Mall ve *Above the Pavement – The Farm! Architecture & Agriculture at PFI* 2010'da yayımlandı.

Michaels'in *Above the Pavement*'te sözünü ettiği, 1960'larda Jerome Agel, Marshall McLuhan ve Quentin Fiore tarafından tasarlanan deneysel ciltless kitap koleksiyonu (bkz. *Eye* no. 8 cilt 2), akademik bir metinden öte bir kitap yaratma fırsatını çekici bulan Schnapp'la 2012'de yaptığı ortak çalışmanın da konusunu oluşturdu. Michaels, Schnapp'la ilgili olarak, "malzemenin ruhunu yansıtan bir şey yaratmanın çok daha ilginç olacağını anladım," diyor. Görsel açıdan maceraperest olan bu kitap, McLuhan hayranları arasında büyük rağbet gördü. Michaels'ın öğretmen arkadaşları ona

sınıflarında bu kitabı ele aldıkları zaman öğrencilerin, olağanüstü sayılmaya devam eden bu kitle

pazarına yönelik kitap tasarımlarını sahiplenmeye devam ettiğini söylüyor.

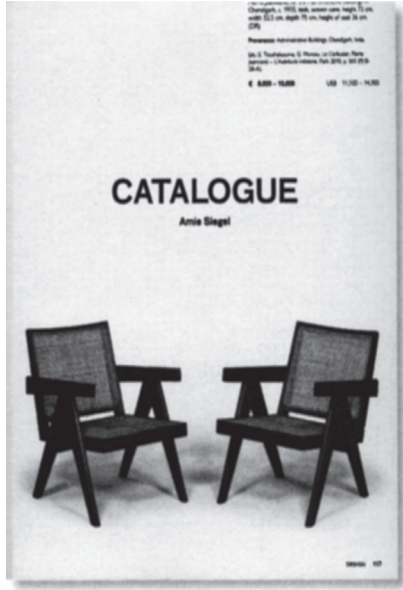
Inventory Books dizisinin bir sonraki cildinin yayımlanması 2015'i veya daha sonrasını

bulacak ve Michaels'ın yeni şirketi Inventory Press, Princeton Architectural Press'ten bağımsız olarak yeni kitaplar yayımlayacak. Bu arada Michaels üç tane yeni kitap yayımladı: Amie Siegel'in *Catalogue*, Marc Fischer'in *John Fahey: Paintings, Public Collectors* ve Micah Silver'in *Figures in Air* eserleri. Michaels, "Yeni yayın sanatı, mimarlık, tasarım ve deneysel müziği kapsayacak ve *underground* veya yeterince incelenmemiş konulara odaklanacak" diyor. Ayrıca maddi kültürün sosyal ve siyasi yönleri konusunda kitaplar da olacak; Michaels her bahar ve sonbaharda üç ila dört kitap yayımlamayı düşünüyor.

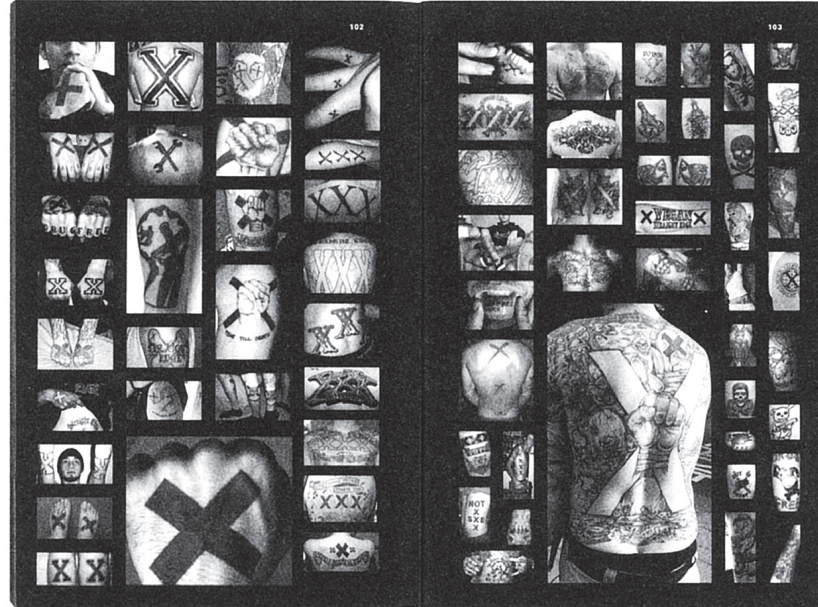
Prem Krishnamurthy

Project Projects'inki gibi kapsamlı bir çalışma bütününe arasından diğerlerine göre daha önemli bir proje seçmek keyfi bir eylem gibi görünebilir. Ancak Michaels de, Krishnamurthy de, 2009'da Berkeley Sanat Müzesi için hazırlanan *Matrix / Berkeley: A Changing Exhibition of Contemporary Art*'ın bir tür dönüm noktası olduğu konusunda hemfikir. 30 yıllık sanatçı siparişlerini – Matrix dizisi – belgeleyen kitabın hazırlanması üç yıl sürdü. İkili sanat eleştirmeni Elizabeth Thomas ile birlikte Berkeley'de bütün sergi malzemelerini incelemişler; bol resimli, 560 sayfalık bu kitap, belgesel anlatım alanında bir yetenek göstirisidir. Hazırlık sürecinin bir aşamasında malzemelerin taranmasını yedi ay beklemişler. Krishnamurthy bu projenin onun için "küratörlük eğitimi" teşkil ettiğini söylüyor. Örneğin eski doktor, TV sunucusu, sanat eleştirmeni, sanatçı ve roman yazarı, 85 yaşlarındaki Brian O'Doherty ile bu esnada tanışmış ve 2014 yılında P! galerisindeki bir sergisinde onu konu almış. ►

Amerikalı sanatçı Amie Siegel'in, *Le Corbusier* ile *Pierre Jeanneret* tarafından 20. yüzyıl ortalarında Hindistan'daki Chandigarh için tasarlanan mobilyaların müzayede kataloglarının kronolojik derlemesini içeren *Catalogue* eserinden karşılıklı iki sayfa ve kapak, 2013 (*Inventory Press*).

Glen Cummings ve Adam Michaels'ın, "x" sembolü / harfi konusunda *underground* müzik sahnesinde ve dışında yürütülen kapsamlı görsel araştırmaların sunulduğu X adlı yayınının kapağı ve karşılıklı iki sayfa, 2009 (*W / — gallery*).

Küratörlüğünü Prem Krishnamurthy ve Ali Wong'un yaptığı "The Ceiling Should Be Green" sergisinin vitrini, P! Galerisi, New York, 2013. Bu karma sergiye heykel ve fotoğraf çalışmalarının yanı sıra performans ve zaman temelli eserler dahildi.

YAZILAR

Grafik Tasarımcılar Meslek Kuruluşu
Derneği adına sahibi
Umut Südüak
Tasarım
Bülent Erkmən
Sorumlu Yayın Yönetmeni ve
Tasarım Devamlılığı
Osman Tülü
Grafik Uygulama: Tipograf
Baskı: A4 Ofset
Ayda bir yayımlanır, para ile satılmaz.
Tüm hakları saklıdır.

Grafik Tasarımcılar
Meslek Kuruluşu Derneği
Ortaklar Caddesi Bahçeler Sokağı 17/4
Mecidiyeköy 34394 İstanbul
Tel: (0212) 267 27 58
Faks: (0212) 267 27 59
info@gmk.org.tr www.gmk.org.tr